

Številka: 122-51/2021-MOK-35
Datum: 14. 2. 2025

Zadeva: Poročilo o realizaciji Strategije za varstvo starejših v MOK za obdobje 2020-2024 za leto 2024

Dne 18. 2. 2019 je župan Mestne občine Kranj s sklepom št. 122-4/2019-7-47/04 imenoval Komisijo za varstvo starejših v Mestni občini Kranj (v nadaljevanju Komisija). Zaradi menjave članov je župan Mestne občine Kranj s sklepom št. 122-51/2021-18-403004, z dne 10. 12. 2024 novo Komisijo. Komisijo sestavljajo predstavniki različnih organizacij, in sicer: Janez Černe - podžupan MO Kranj (predsednik Komisije), Andraž Jakelj - vodja Urada za družbene dejavnosti MOK (namestnik predsednika), Nadja Gantar - direktorica Doma upokojencev Kranj, Mateja Šmid - direktorica Ljudske univerze Kranj, Lili Gantar Žura - direktorica Zdravstvenega doma Kranj, Andreja Dežman - Center za socialno delo Gorenjska, Štefan Kadoič - Forum starejših SD, Zvonka Krančan – DeSUS, Marjan Potrata - RKS, Območno združenje Kranj, Zora Žitnik Martinc - Medgeneracijsko društvo z roko v roki, Sonja Gregorič - Društvo upokojencev Kranj, Vlasta Juršak - vodja projektov Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj, Manja Vovk – MOK, Simona Purgar – MOK. Komisija je imela v letu 2024 eno korespondenčno sejo.

Za čimbolj celovito skrb za starejše, z namenom ohranjanja kakovosti življenja ter zagotovitve enakega dostopa in izbiranja storitev tako v domačem okolju kot v institucionalnem varstvu je bila realizacija programa Strategije za varstvo starejših v MOK za obdobje 2020-2024 v letu 2024, sledeča:

a. skrbeli in spodbujali razvoj neinstitucionalnih oblik socialnega varstva

1. Cilj, (do)plačevanja institucionalnega varstva vsem, ki jim je v skladu s predpisi to pripadalo (redna letna naloga), je bil dosežen.

Pri tem je bilo za:

- socialno varstvo starih namenjenih 646.001 € (2023 543.593 €), to je v povprečju na mesec za 75 upravičencev v 29. zavodih (2023 75 upravičencev v 30. zavodih),
- socialno varstvo invalidov namenjenih 751.334 € (2023 717.224 €), to je v povprečju na mesec za 50 upravičencev v 11. zavodih (2023 53 upravičencev v 11. zavodih).

Storitev se je (do)plačevala vsem, ki jim je v skladu s predpisi pripadala.

2. Cilj, (do)plačevanje institucionalnega varstva v nadomestnih oblikah, to je stanovanjskih skupinah in bivalnih skupnostih vsem, ki jim je v skladu s predpisi to pripadalo (redna letna naloga), je bil dosežen.

Sredstva so bila v višini 24.041 € (2023 19.277 €) namenjena v povprečju na mesec za šest upravičence v dveh stanovanjskih skupinah (2023 za tri upravičence v dveh stanovanjskih skupinah).

Storitev se je (do)plačevala vsem, ki jim je v skladu s predpisi pripadala.

3. Cilj, povečati storitev pomoč družini na domu z večjim številom zaposlenih socialnih oskrbovalk, s ciljem 40 zaposlenih v petih letih in s tem nudenje pomoči na domu cca 240. uporabnikom (redna letna naloga), ni bil dosežen.

Zaradi pomanjkanja kadra socialnih oskrbovalk smo prvotni plan, da bo storitev pomoč družini na domu v letu 2023 nudilo v povprečju na mesec 34,5 zmanjšali na 29 oskrbovalk. V letu 2022 je bilo v povprečju 23,5 oskrbovalk na mesec, pri tem jih je v mesecu decembru 2022 bilo le še 19. Po tem datumu se je trend upadanja socialnih oskrbovalk ustavil in se rahlo obrnil. Tako je v letu 2023 pomoč družini na domu v povprečju na mesec nudilo 21 oskrbovalk, v letu 2024 pa 22 oskrbovalk. Navedeno je pomenilo, da pomoč družini na domu tako kot v letu 2022 tudi v letu 2023 in 2024 ni bila nudena vsem pomoči potrebnim. Pozitivno pa je bilo, da se trend odhoda oskrbovalk ni le ustavil temveč se je pridobilo nove oskrbovalke. Domu upokojencev Kranj smo za lažje delo v letu 2024 razširili vozni park z novim električnim vozilom, tako imajo na voljo 5 električnih vozil in 7 bencinskih. V letu 2024 smo za službo pomoč družini na domu zagotovili 553.530€ (2023 497.923€; 2022 564.798€; 2021 609.380€).

4. Cilj, e-oskrbe in spodbujanje koriščenja te storitve (redna letna naloga), je bil dosežen.

V letu 2024 smo v MOK doplačevali storitev e-oskrbe v višini 5€ za v povprečju 4 (2023 4; 2022 6; 2021 8) upravičence na mesec. Sredi leta 2022 so namreč izključno novi uporabniki dobili možnost brezplačne e-oskrbe pri Telekomu, trenutno imamo 5 uporabnikov. V MOK smo večkrat pozvali pristojne, da bi tudi obstoječi uporabniki pridobili brezplačno storitev e-oskrbe, pri tem je le 3. niso prejeli, enega uporabnika smo v letu 2023 pridobili na novo in dva nova uporabnika v letu 2024. Za ta namen smo zagotovili 235 € (2023 235€; 2022 380€; 2021 385€).

5. Cilj, plačilo družinskega pomočnika (redna letna naloga), vsem, ki jim je v skladu s predpisi to pripadalo (redna letna naloga) je bil dosežen.

Se je izvajalo, nalogo je že v letu 2021 prevzela država, občine pa smo storitev plačale še meseca januarja 2022. Vsa sredstva smo s strani države v letu 2022 dobili že povrnjena, in sicer v višini 78.501,87 €.

6. Cilj, razvoj medgeneracijskega centra (redna letna naloga), je bil dosežen.

MOK letno zagotavlja večino potrebnih sredstev za delovanje Medgeneracijskega centra Kranj, ki ga upravlja Ljudska univerza Kranj. V letu 2024 je bilo za blago in storitve namenjenih 39.267 EUR, za plače zaposlenim v programu medgeneracijskega sodelovanja 70.816 EUR in sofinanciranje letnega programa medgeneracijskega sodelovanja z namenom uresničevanja temeljne ideje medgeneracijskega sodelovanja 15.000 EUR. Tako je bilo omogočeno brezplačno vključevanje vsem trem generacijam (otroci in mladi, srednja generacija in starejši), še posebej ranljivim občanom, ki so tako imeli dostop do kakovostnih vsebin in vključevanja v družbo.

Vključenih je bilo 1.610 (1.444 v letu 2023; 1.038 v letu 2022) enkratnih uporabnikov, ki so opravili 11.909 (12.111 v letu 2023; 9.187 v letu 2022) obiskov aktivnosti. Izvedenih je bilo 2.927 (3.376 v letu 2023; 2.470 v letu 2022) ur različnih aktivnosti.

7. Cilj, vzpostavitve medgeneracijskega centra v prizidku Doma KS Kokrica, ni bil dosežen.

Prvotno so potekale usklajevalne aktivnosti glede lastnine stavbe, ki je v lasti Kmetijske zadruga Naklo. Proti koncu leta 2022 se je izkazalo, da bo potrebno predlagati, da MOK stavbo odkupi. Po odkupu se je predvidevalo, da bi se v teh prostorih vzpostavil medgeneracijski center kot enota Medgeneracijskega centra Ljudske univerze Kranj. Ljudska univerza Kranj se je tudi že prijavila s projektom Naš sadovnjak na 4. javni poziv za izbor operacij za uresničevanje ciljev Strategije lokalnega razvoja Lokalno akcijsko skupino Gorenjska košarica za programsko obdobje 2014-2020, za ta namen imajo na Kokrici tudi parcelo. Ministrstvo za prostor poseg ocenjuje kot neprimeren, zato projekt Naš sadovnjak ni bil izveden. MOK pa se za nakup prostorov v prizidku Doma KS Kokrica z namenom vzpostavitve medgeneracijskega centra ni odločila, ker so bili prostori v preslabem stanju.

8. Cilj, sofinanciranje nevladnih organizacij in spodbujanje njihovega razvoja (redna letna naloga), je bil delno dosežen.

Se izvaja, MOK je v letu 2022 zagotovila 5.000€ dodatnih sredstev za namene prijave za področje starejših, skupaj 123.400 € (2021 122.000€), v letu 2023 125.500 € in enako v letu 2024. Ker pa dodatnih prijav s področja starejših na razpis ni bilo, sredstva pa so bila na razpolago, je bil cilj le delno dosežen.

9. Cilj, ohranitve javnih del vsaj v obsegu leta 2019 (redna letna naloga), je bil delno dosežen. Cilju ohranitve javnih del vsaj v obsegu leta 2019 (redna letna naloga) smo sledili skladno z letnimi javnimi povabili Zavoda RS za zaposlovanje in finančnimi možnostmi tako države kot občine. Javna dela so dobro potekala. Programa javnih del z nazivom Družabništvo in spremljanje sta potekala v Domu upokojencev Kranj in v Centru slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka s skupno vključenimi devetimi brezposelnimi osebami (6 v letu 2023, 11 v letu 2022, 6 v letu 2023, 3 v letu 2024). Za ta namen je Mestna občina Kranj v proračunu za leto 2024 porabila 30.155,22 € (22.855,82 € v letu 2023; 47.240,47€ v letu 2022, 22.855,82 € v letu 2023), v Strategiji pa smo si zadali cilj 65.000 €, zato je bil cilj le delno dosežen.

10. Cilj, da bo župan najkasneje do 30. 9. 2020 ustanovil Komisijo za varstvo starejših v MO Kranj, je bil dosežen.

Župan je dne 30. 9. 2020 s sklepom ustanovil Komisijo za varstvo starejših v MOK. Dne 7. 5.2021 in dne 10. 12. 2024 je Župan s sklepom imenoval novo Komisijo za varstvo starejših v MOK. Komisija se je v letu 2022 sestala enkrat in opravila eno korespondenčno sejo, v letu 2023 se je sestala dvakrat ter v letu 2024 enkrat in enkrat korespondenčno.

Ena izmed nalog Komisije je tudi priprava analize potreb za razvoj na področju starejših in razpravljanje o statističnih podatkih naraščajoče družbe na področju starejših v MOK ter oblikovanje mnenj in predlogov v zvezi s statističnimi ugotovitvami. V letu 2022 se je predvidevalo, da bosta MOK in Dom upokojencev skupaj naročila pripravo analiza v začetku leta 2024, kar bo podlaga za pripravo nove Strategije varstva starejših. Glede na pridobljeno visoko ceno za navedeno analizo, smo v letu 2024 želeli pridobiti analizo potreb za razvoj na področju starejših v MOK s strani Fakultete za upravo, in sicer preko opravljanja študijske prakse z anketo na področju starejših v MOK, katere izsledke bi vključili v novo Strategijo, vendar na podani predlog ni bilo zanimanja s strani študentov.

11. Cilj, vzpostavitev počitniškega varstva otrok v domu upokojencev je bil dosežen. Navedeni cilj je bil predviden, da se vzpostavi najkasneje v letu 2024. Dom upokojencev Kranj pa je v letu 2021 počitniško varstvo vzpostavil za otroke zaposlenih od 1-4. razreda v okviru projekta družini prijazno podjetje. Zaradi epidemioloških razlogov so se zadeve upočasnile. V letu 2022, 2023 in tudi v letu 2024 pa za počitniško varstvo otrok ni bilo interesa, zato projekt ni bil realiziran.

V okviru Ljudske univerze Kranj so se v medgeneracijskem centru brezplačnih počitniških aktivnosti udeležili 103 (v letu 2023 100) različni otroci v starosti od 6 do 12 let. Brezplačne počitniške aktivnosti so se izvajale 10 tednov, na dan jih je obiskalo povprečno 15 otrok. 27 otrok je izpolnjevalo pogoj za brezplačno obiskovanje počitniških aktivnosti. 33 otrok se je udeležilo PAK 2023 v dveh terminih, 8 otrok se je udeležilo PAK 2023 v treh terminih. Največ otrok je prišlo iz OŠ Simona Jenka (22), OŠ Jakoba Aljaža (16) in OŠ Matije Čopa (14).

V okviru Ljudske univerze Kranj je tako kot v letu 2023 tudi v letu 2024 potekalo sofinanciranje počitniških aktivnosti na štirih dodatnih lokacijah. Ljudska univerza Kranj je na počitniških aktivnostih zabeležila 174 (leta 2023 188) obiskov, ki jih je opravilo 132 (leta 2023 144) različnih otrok v starosti 6 do 12 let. Na OŠ Stražišče in OŠ Janeza Puharja – Center so izvajali počitniške aktivnosti po štiri tedne, na OŠ Predoslje tri tedne in na podružnični šoli Primskovo en teden. Na OŠ Predoslje so zabeležili skupno 46 obiskov, OŠ Stražišče 60 obiskov in OŠ Janeza Puharja – Center 53 obiskov in na podružnični šoli Primskovo 15 obiskov. 34 otrok se je udeležilo PAK 2024 v dveh terminih, 4 otroci pa so se udeležili PAK 2024 v treh terminih. Največ otrok je prišlo iz OŠ Stražišče (29), OŠ Predoslje (20) in OŠ Janeza Puharja (19).

12. Cilj, tedenskega medgeneracijskega vključevanja osnovnih šol v delovanje Doma upokojencev Kranj, je bil delno dosežen.

Dom upokojencev Kranj je tako kot že v letu 2022 in v letu 2023 tudi v letu 2024 izvedel veliko medgeneracijskega sodelovanja z vrtci, šolarji, dijaki in študenti kranjske občine, in sicer:

- vrtci: 1x mesečno so nastopili v domu upokojencev na praznovanju rojstnih dni; 1x mesečno so nastopili na oddelku Spominčica in 1x mesečno v Dnevnom centru, slednjega je 1 x mesečno obiskal tudi zasebni vrtec Dobre tete, obisk otroških pustnih mask v domu, voščilnice stanovalcem pred novim letom.
- osnovne šole: dom je sodeloval z učenci OŠ Staneta Žagarja (kostanjev piknik in medgeneracijsko druženje, meseca julija so na sladolednem pikniku zapeli in zaplesali otroci iz Medgeneracijskega centra Ljudske univerze Kranj; učenci OŠ France Prešeren so jim poslali novoletne voščilnice,
- srednje šole: s Srednjo ekonomsko, storitveno in gradbeno šolo so izpeljali medgeneracijsko druženje v mesecu decembra ko so dijakinja urejale pričeske, delale manikuro, druge dijakinja in

dijaki pa so s stanovalci postavljali božične smrečice po enotah doma in pripravili kulturni program na praznovanju rojstnih dni ter izdelali božično-novoletne voščilnice za stanovalce doma);

- univerza: s študenti UM Fakultete za organizacijske vede so pripravili voščilnice za stanovalce in izvedli 5 medgeneracijskih srečanj s stanovalci. Stanovalci so obiskali tudi FOV v Kranju; s študentkama Fakultete za socialno delo in stanovalkami pa smo pripravili 2 ustvarjalni delavnici.

13. Cilj, spodbujanja za vzpostavitev razvoja prostoferja, je bil dosežen.

Projekt Prostofer za starejše in invalidne osebe je v MOK zaživel v sredini meseca septembra 2021 in je zagotavljal brezplačen prevoz starejšim in invalidom s pomočjo že 21 aktivnih voznikov prostovoljcev za več kot 500 uporabnikov. Prevozi so namenjeni občanom in občankam MOK nad 65 let, mlajšim upokojencem in invalidom, ki ne vozijo sami, imajo slabše povezave z javnim prevozom, so prejemniki socialne pomoči, varstvenega dodatka, imajo nizke pokojnine in nimajo sorodnikov, ki bi se jim nudilo prevoz. V letu 2024 je MOK zagotovila še dodatno vozilo in skupaj je bilo opravljenih 927 potrjenih brezplačnih prevozov (2023 742, 2022 712) prevozov. Največ prevozov je bilo tako kot v letu 2023 tudi v letu 2024 opravljenih do Splošne bolnišnice Jesenice in Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana in do ZD Kranj.

14. Cilj, spodbujanja neformalnih oblik sosedskih pomoči in stanovanjskih skupnosti za starejše z upoštevanjem primerov dobrih praks in spodbujanjem neformalne solidarnostne pomoči za starejše, je bil dosežen.

O neformalni oskrbi govorimo, kadar jo izvajajo družina, bližnji sorodniki, prijatelji ali sosedje; oskrbovalci niso profesionalci oziroma niso usposobljeni za izvajanje oskrbe ali pa so pridobili določene veščine na usmerjenih tečajih; za svoje delo niso plačani; izvajajo različne aktivnosti (tudi tiste, ki jih izvajajo poklicni izvajalci) vključno s čustveno podporo in nimajo omejenega časa oskrbe in običajno niso deležni pravic socialnega varstva.

Poročilo za RKS OZ Kranj je podal Marjan Potrata, sekretar:

»RKS OZ KRANJ je tudi v letu 2024 izvedel 1. tečaj laične nege bolnika, ki je bil v prostorih RKS OZ Kranj, hkrati pa so usposobljeni predstavniki tudi na terenu (plaz Kokra) nudili psiho-socialne pomoč, za vse tiste, ki so jo želeli oz. potrebovali. Aktivnosti so izvedli v času julija in avgusta in v začetku novembra 2024, v skupnem trajanju več kot 30 ur. Izvajajo ga je licencirani predavatelji Prve pomoči.

Prostovoljke in prostovoljci Krajevnih organizacij RKS OZ Kranj so v letu 2024 obiskali pomoči potrebne starejše prebivalce krajevnih skupnosti. Z obiski so zaznali njihove potrebe po pomoči, stiske in druge želje, ki so jih v nadaljevanju v večini primerov tudi uspešno rešili. Situacije so reševali s pogovori, prevozi, humanitarnimi pomočmi itd. So se pa ponovno srečali s problematiko pridobivanja uradnih informacij na ustreznih inštitucijah (UE) o številu starejših prebivalcev nad določeno starostjo v MOK, saj bi le tako lahko zagotovili ustrezno pomoč in dodatno detektirali težave starejših. GDPR to v tem času ne omogoča.

Prav tako je RKS OZ Kranj obiskal varovance domov starejših občanov, se z njimi pogovorili, jim prisluhnili in hkrati so jih tudi vse obdarili. V MOK več kot 225 oseb, skupno vseh na področju pokrivanja RKS OZ Kranj pa 640 (v letu 2024).

V letu 2024 je RKS OZ Kranj še vedno pomagal tudi novim beguncem iz Ukrajine, na novo beležijo 6 novih družin, ob dejstvu da so pomagali tudi ukrajinskim beguncem iz leta 2022, 2023 skupno več kot 230 osebam. Med njimi je bila več kot ena tretjina starejših (65), ki so jim prav tako pomagali z različnimi načini pomoči (hrana, oblačila, obutev, svetovanje, prevozi). Za omenjene potrebe so tudi tokrat uporabili lastna sredstva.

Med letošnjimi oškodovanimi prebivalci zaradi plazu v Kokri in tistimi, ki so jih prizadele poletne ujme, je bilo tudi določeno število starejših občanov, ki jim je RKS OZ Kranj pomagal v obliki hrane, oblačil in seveda s finančnimi sredstvi. Skupno je vloge za pomoč oddalo na RKS OZ Kranj 6 oseb, od tega sta bili dve osebi iz MOK. Prav vsem pomoči potrebnim ob omenjenih vremenskih ujmah so na RKS OZ Kranj pomagali, še posebej pozornost so namenili starejšim, ki niso imeli bližnjih ali sorodnikov.

RKS OZ Kranj se je v letu 2024 povezal tudi z LUK in DU Kranj. Za 15 članov DU Kranj so pripravili pakete hrane (humanitarna pomoč) in jih tudi dostavili. Izvedli so tudi preventivne meritve krvnega tlaka itd.»

Pomemben je tudi projekt ZDUS - Starejši za boljše kakovost življenja doma. S projektom ZDUS so pričeli pred 19 leti. V tem času so napravili več kot 3700 prvih obiskov pri starejših upokojencih nad 69 let in 5600 oseb so ponovno obiskali, nekatere kar pogosto. Prostovoljka se predstavi z izkaznico in izpolni anketo iz katere je razvidno, kakšno pomoč potrebuje anketirani. Starejšim se pomaga tako, da se organizira pomoč preko službe Pomoč na domu, ki deluje v Domu upokojencev Kranj s pomočjo Centra za socialno delo in

Območnega združenja RK v Kranju. V letu 2024 so obiskati in anketirati 578 upokojencev starih nad 69 let, pri tem pa je velik problem predstavljal dobiti prostovoljke, ki bi bile pripravljene sodelovati pri projektu »Starejši za starejše«. Opravili so 27 prvih obiskov, ponovno so obiskali 446 starejših, umrlo je 96 starejših, 7 jih je bilo premeščenih v dom starejših. V letu 2024 je delo opravljalo od 6 do 8 aktivnih prostovoljk, in sicer večinoma druženje, sprehod, branje in spremstvo k maši in v trgovino, dostava humanitarnih paketov.. Kljub majhnemu številu prostovoljk so opravile 890 ur prostovoljnega dela. Prostovoljke so pri obiskih opazile kar veliko nejevolje starejših zaradi slabih socialnih in materialnih pogojev, vse slabše zdravstvene oskrbe, predvsem pa zaradi vedno nižjih pokojnin, ker je zelo težko pridobiti neprofitno stanovanje v Kranju, saj so najemnine zelo visoke. Prostovoljke so bile zelo pozorne tudi na pojave nasilja v družini, vendar o hujših izpadih niso poročale.

LUK je v okviru občinskega letnega programa vseživljenjskega učenja 75 starejšim odraslim - upokojencem sofinancirana članarino za Univerzo za starejše na LUK v višini 13EUR, kar je spodbujalo starejše k vključevanju v izobraževalne programe in ohranjanje socialnih stikov. V okviru občinskega programa KR ZA starejše pa je bilo izvedenih 30 brezplačnih tečajev za starejše, v katere se je vključilo 199 starejših, ki je izvedlo 235 obiskov programov, izvedenih pa je bilo 415 izobraževalnih ur. Mestna občina Kranj je za program namenila 12.000 EUR.

15. Cilj, izvedbe letnih izobraževanj s področja demence, je bil dosežen.

Na DTP (demenci prijazna točka) LUK (Ljudska univerza Kranj) se je po pomoč obrnilo 6 svojcev oseb z demenco (v letu 2023 8, v letu 2022 2), večinoma upokojenci, ki skrbijo za svoje starše ali zakonce. Iskali so informacije o začetnih znakih demence, razvoju demence, o možnostih pomoči v njihovem okolju, pravicah oseb z demenco in njihovih svojcev, možnostih vključitve oseb z demenco v družabne aktivnosti in svojcev v pogovorne skupine.

Iz društev upokojencev Stražišče in Žabnica so se obrnili na LUK v želji po nadaljevanju uspešnih in dobro obiskanih delavnic Umovadbe (17 izvedenih umovadb je obiskalo 146 udeležencev).

V sodelovanju z zunanjimi izvajalci in strokovnjaki na področju demence so se izvedla predavanja: Željko Toplak Luzar – Mala šola aromaterapije (7 udeležencev), Alenka Veber – Moje potovanje z mamo skozi labirint demence (16 udeležencev), Nina Mozetič – Spretno v konfliktech – dve delavnici (39 udeležencev), Bolezni, ki povečujejo tveganje za Demenco (31 udeležencev). Izvedli so nekaj delavnic za širšo javnost z naslovom Prvi znaki demence in komunikacija z osebo z demenco (2 izvedbi – 8 udeležencev).

V septembru – svetovnemu mesecu Alzheimerjeve bolezni se je LUK aktivno vključila v mednarodno akcijo zmanjševanja stigme z izobraževalnimi aktivnostmi za boljšo ozaveščenost in prepoznavanje demence na Gorenjskem. Pristopili so k mednarodni akciji sprehod za spomin, ki so ga izvedli 20. septembra in s tem simbolično prispevali k ozaveščanju Alzheimerjeve bolezni (71 udeležencev).

K sodelovanju so na LUK povabili tudi pr. dr. Zvezdana Pirtoška, ki je izvedel predavanje: Demenca pod drobnogledom – od strahu do razumevanja (258 udeležencev). Da so izobraževanja o demenci potrebna dokazuje odziv na izvedena predavanja in delavnice. Na predavanjih so udeleženci usvojili znanje o prvih znakih demence, načinih komunikacije z osebo z demenco, kaj lahko stori osebni zdravnik, o točkah in kamor se lahko obrnejo po pomoč. Skupaj je LUK zvedel 32 dogodkov, ki jih je obiskalo 617 udeležencev.

16. Cilj, izvedbe dejavnosti, ki omogočajo aktivnost in ustvarjalnost v vseh življenjskih obdobjih, skrb za zdravje in medgeneracijsko sodelovanje ter solidarnost je sicer zastavljen, da se realizira najkasneje v letu 2024, je pa potekal že v letu 2021, 2022 in 2023

LUK je izvajala in razvijala aktivnosti medgeneracijskega centra namenjene starejšim. Uspešno je izvedla Konferenco KR ZA starejše z naslovom *Modro je biti zelen*, ki je posredovala vsebine za takojšnjo uporabo v življenju starejših na področju dobrega odnosa do okolja in sebe ter s tem kakovostnega življenja starejših v MOK. Konference se je udeležilo 65 (53 v letu 2023, 39 v letu 2022) udeležencev. Pester program je posredoval zanimive in uporabne aktivnosti in teme, ki starejše spodbujajo k odgovornosti za kakovost lastnega življenja in varovanja okolja, medsebojni pomoči in vključevanju v družbo, ki so jih posredovali strokovni delavci in zunanji izvajalci LUK-a.

17. Cilj, izvedbe usposabljanj za prostovoljce letno, organiziranje prostovoljstva in spremljanje prostovoljstva v MOK je bil dosežen s sistematično organiziranostjo prostovoljstva v MOK.

Organizacije in njihovi izvajalci se srečujejo s problematiko pomanjkanja in boljšega organiziranja prostovoljcev. V MOK želimo bolj kakovostno organizirati proces prostovoljnega dela v lokalnih prostovoljnih organizacijah tudi na področju starejših ter podati večjo strukturno podporo prostovoljnemu delu v našem lokalnem okolju. Zakon o prostovoljstvu zaenkrat občinam ne omogoča, da s prostovoljci

podpisuje dogovore, zato v MOK sodelujemo z Ljudsko univerzo Kranj. MOK je že šesto leto zapored prejela naziv prostovoljstvu prijazna občina s strani Slovenske filantropije. Na portalu Slovenske Filantropije »prostovoljstvo.org« so registrirani prostovoljci iz vse Slovenije, kjer so tedensko obveščeni o prostovoljskih priložnostih v njihovem kraju. Konec leta 2023 se je občinam omogočilo, da na svojih spletnih straneh objavijo posredovalnico, ki bo prikazovala kraje in priložnosti, ki so aktualni tudi za MOK. Svoje aktivnosti na tem področju želi MOK nadgraditi ter ponuditi prostovoljcem in prostovoljnimi organizacijam enotno platformo za prostovoljstvo v MOK. V ta namen sta bila pripravljena dva obrazca kot povabilo k spletni registraciji za prostovoljca – preko spletnega obrazca z digitalnim podpisom ali v fizični obliki, kar bi omogočalo, da se v Kranju objavi prostovoljno delo, vsi prostovoljci so bili o tem obveščeni po elektronski pošti.

V letu 2024 smo v MOK tako kot v letu 2023 v sodelovanju z LUK organizirali zanimiva in koristna usposabljanja za prostovoljce in za mentorje prostovoljcev, z naslednjimi programi: Uvodno usposabljanje za prostovoljce, Motiviranje in spremljanje prostovoljcev, Vodenje skupine in skupinska dinamika ter Povezovalna komunikacija v prostovoljskem delu, ki jih je obiskalo 40 prostovoljcev.

18. Cilj, podpore razvoju novih oblik Centrov za starejše ni bil dosežen.

Projekt, ki ga je Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj prijavil na Regionalni program je bil preobsežen, da bi se ga lahko izvajalo po delih. Zastavljeni cilj je zajemal področje in partnersko sodelovanje celotne regije. V okviru Regionalnega razvojnega programa Gorenjske 2021-2027 je bil pripravljen in oddan projektni predlog: »Mreža Centrov za starejše – celostne trajnostne rešitve za zagotavljanje kvalitete življenja starejših«, ki ga je pripravil CTRP Kranj. V projektno partnerstvo so vključeni domovi upokojencev, občine, kmetije, podjetja, BSC Kranj, društva upokojencev, CSD, NVO na območju celotne Gorenjske. V primeru potrditve, se bi projekt prednostno izvajal na območju MOK. Šlo bi za pilotni projekt, ki bi zajemal vso regijo, vendar do potrditve in s tem realizacije ni prišlo.

19. Cilj sodelovanje in podpora MOK pri ustanavljanju stanovanjskih zadrug.

Na MOK pobude za pomoč pri ustanovitvi stanovanjske zadruge v vse štirih letih nismo prejeli.

Vloga MOK pri ustanavljanju stanovanjske zadruge je sledeča:

- občina upravlja s prostorom na lokalni ravni in je tudi lastnica nekaterih zemljišč, ki so lahko potencialne parcele za graditev zadrúžnega objekta,
- podeli lahko stavbno pravico na zemljišču v občinski lasti in s tem ostane lastnica zemljišča in ohrani nadzor nad prostorom,
- k projektu lahko prispeva tudi finančno skozi občinski stanovanjski sklad ali kakšnimi subvencijami,
- ponudi lahko administrativno podporo pri pridobivanju potrebnih dovoljenj,
- pomaga pri promociji projekta v skupnosti.

20. Cilj, sodelovanja in podpore MOK pri ustanavljanju demenci prijaznih točk, je bil dosežen.

Obstoječe demenci prijazne točke: Ljudska univerza Kranj, Gorenjske lekarne (Uprava, Lekarna Stražišče, Lekarna Planina, Lekarna Planina II, Lekarna Primskovo), Dom upokojencev Kranj, Nacionalni inštitut za javno zdravje, MOK in Center za socialno delo Gorenjska so se v letu 2022 prvič povezale v mrežo Demenci prijaznih točk, preko katere so v letu 2023 in 2024 skupaj sodelovale pri organizaciji dogodkov in izobraževanj, promociji in obveščanju uporabnikov.

21. Cilj, spodbujanja izobraževanj za neformalne oskrbovalce za skrb za starejše na domu, je zajet in opisan v točki 14.

22. Cilj, sodelovanje in podpora MOK pri vzpostavitvi projektov Soseska za seniorje in Vas za osebe z demenco, je bil dosežen.

Zadeva je v fazi urejanja prostorskih dokumentov. V postopku SD OPN – 4 je bila namreč podana pobuda za zagotovitev zemljišča za izvajanje socialno varstvenih in zdravstvenih storitev za starejše, to je institucionalno varstvo za starejše, skrb za osebe z demenco. Pobuda je v SD OPN-4 uvrščena kot načrtovana ureditev. V postopku sprememb in dopolnitev OPN MOK – št. 4 so bila pridobljena prva mnenja nosilcev urejanja prostora, kjer so za nekatere pobude zahtevane dopolnitve. Za omenjeno načrtovano ureditev je Ministrstvo za okolje in prostor zahtevalo dodatne utemeljitve. V Uradu za družbene dejavnosti smo podali pozitivno mnenje, da take storitve potrebujemo. Trenutno je zadeva v fazi usklajevanja okoljskega poročila z nosilci urejanja prostora.

23. Cilj pomoč pri zagotovitvi dvigal v večstanovanjskih stavbah, ki dvigal nimajo, ni bil dosežen. Spremlja se razpise za EU sredstva, ki jih tako kot v letu 2021 tudi v letu 2022, 2023 in 2024 ni bilo.

24. Cilj oblikovanja stanovanjske politike, ki bo predvidevala različne oblike stanovanj za starejše (npr. stanovanjske skupnosti za starejše,...) je bil delno dosežen. Sprejet je bil Stanovanjski program MOK za obdobje od 2021 do 2026, kjer so vključili tudi stanovanjsko problematiko starejših. Predviden je letni odkup stanovanj (od starejše/ga občanke, občana MOK odkupi in plačuje doživljenjsko rento), starejši pa lahko tudi sodelujejo na Javnih razpisih za dodelitev občinskih neprofitnih stanovanj v najem in se jim stanovanje lahko dodeli v skladu z dokončno prednostno listo za dodelitev neprofitnega stanovanja v najem. MOK načrtuje gradnjo »Severna vrata« z mehanizmom javno-zasebnega partnerstva. V načrtu je izgradnja poslovno-stanovanjskega kompleksa, ki bo namenjen zdravstveno-storitveni dejavnosti (za potrebe zavodov Osnovno zdravstvo Gorenjske in Gorenjske lekarne) ter v delu stanovanj, zavedeno tudi za oskrbovana stanovanja. Gre pa lahko za navadno stanovanje, kjer je tudi možnost namestitve gumba za klic na pomoč. Z vzpostavitvijo javne najemne službe, ki je uvedena z zadnjo spremembo Stanovanjskega zakona, lahko dobili več novih, najemnih javnih stanovanj, ki bodo primerni tudi za starejše in invalide.

25. Cilj, nadaljevanja izvajanja programov za starejše v Mestni knjižnici Kranj (MKK) in zagotovitev še večje dostave knjig na dom starejših, je bil dosežen. Poročilo je podala ga. Maja Vunšek, direktorica MKK:

»V okviru zdravstvenega kotička smo v MKK sodelovali z različnimi inštitucijami in društvi, ki v knjižnici izvajajo tematska predavanja in delavnice. Program predavanj je bil organiziran najmanj enkrat mesečno ob torkih. V Zdravstvenem kotičku smo imeli na voljo informativna gradiva s področja zdravja. Redno smo sodelovali s Centrom za krepitev zdravja Kranj, ki so v MKK enkrat do dvakrat mesečno izvajali svetovalno delavnico na temo ohranjanja zdravja (merjenje krvnega tlaka, prehrana, gibanje, sprostitvene tehnike, komunikacija,...).

Izvajali smo medgeneracijska bralna srečanja, ki so potekala vse leto v različnih terminih. Trenutno jih deluje 22 in jih vodi 15 usposobljenih prostovoljcev in strokovni delavci knjižnice. Za udeležence, ki niso zmožni priti v knjižnico, smo redno izvajali srečanja v njihovi inštituciji (DU Kranj, DSO Naklo in Preddvor, Oskrbovana stanovanja DU Kranj, Center Korak, VDC Kranj).

Organizirali smo razne delavnice in družabne igre, ki so potekale enkrat tedensko (delavnica ročnih spretnosti, družabne igre: go in šah, razgibajmo možgane s Scrabblom).

V Očem prijaznem kotičku imamo izpostavljeno gradivo, ki je med drugim namenjeno tudi starejšim uporabnikom storitev: zvočne knjige, gradivo s povečanim tiskom, gradivo s prilagodljivo vsebino – lahko branje, prostor je opremljen z elektronskimi lupami in prilagojenim računalnikom za slepe uporabnike. MKK ima svojo premično zbirko tudi v Domu upokojencev Kranj, v kateri je skrbno izbrano gradivo, primerno za branje starejše populacije.

Dostava gradiva na dom je bila namenjena članom knjižnice, ki zaradi svojega zdravstvenega stanja niso mogli prihajati v knjižnico. Dostava se je izvajala po dogovoru uporabnika storitve.

Izvajali smo tudi osnovna računalniška usposabljanja v katera so se vključevali večinoma starejši udeleženci.

Spletna stran knjižnice je stičišče za različne vsebine, ki so namenjene tudi starejšim (ogled predavanj na YouTube kanalu knjižnice, izposoja e-časopisov, e-knjig, avdio-knjig, ogled slovenskih filmov v bazi BSF).

Na povabilo Centra za proučevanje in razvoj zdravja pri NIJZ, smo vsako leto sodelovali kot aktivni deležniki pri snovanju vseslovenske akcije Pokloni čas, polepšaj dan, ki je namenjena obeležitvi dneva starejših (1. 10.). Knjižnica je aktivno sodelovala tudi s svojimi dejavnostmi. Kot Demenci prijazna točka se zaposleni udeležujemo izobraževanj, ki jih organizira Spominčica – Alzheimer Slovenija.

Jeseni smo kot partnerji pristopili k projektu Kompetence za digitalni svet odraslih 2024/25. Ciljna skupina vseh izobraževanj so bili odrasli, stari 30 let in več, brez digitalnih kompetenc ali z že usvojenimi osnovnimi digitalnimi kompetencami. Glavni cilj programa je razvijanje splošne računalniške in digitalne pismenosti odraslih za prijaznejše življenje in boljše komuniciranje v družbi. Izvedli smo 11 različnih programov, skupaj 110 ur. Na usposabljanjih je sodelovalo 135 udeležencev, v večini so bili starejši. Po izobraževanju so bili udeleženci usposobljeni za uporabo digitalnih znanj v vsakdanjem življenju. Projekt sofinancira Evropska unija in Ministrstvo za digitalno preobrazbo.«

26. Cilj, pritisk na državo za sredstva in urejanje razmer

V MOK smo skozi celotno leto 2021 pritiskali na pristojno ministrstvo zaradi potreb po novih domskih kapacitetah. V letu 2022 se je usklajeval Sporazum, med MOK, DUK in pristojnim ministrstvom, o izgradnji infrastrukture za institucionalno varstvo starejših/namestitvenih zmogljivosti za institucionalno varstvo starejših na območju Mestne občine Kranj, in sicer kot javnega doma za starejše na Zlatem polju, ki je bil v letu 2023 tudi podpisan.

Zaradi kroničnega pomanjkanja socialnih oskrbovalk smo v MOK tako kot leta 2021 tudi v letu 2022 Združenju mestnih občin Slovenije in pristojnemu ministrstvu predlagali tudi ponovno povišanje plač za socialne oskrbovalke in v letu 2023 izpostavili problematiko pomanjkanja kadra.

V letu 2024 pa smo na državo naslavljali več pobud in vprašanj glede dolgotrajne oskrbe na domu, vendar jih je ostalo še več neodgovorjenih.

27. Cilj, razvoj mreže (občin osrednje Gorenjske) za medsebojno sodelovanje, povezovanje, izmenjavo dobrih praks in iskanje skupnih, trajnostnih rešitev za zagotavljanje kvalitete življenja starejših zunaj klasičnih oz. institucionalnih oblik, je bil delno dosežen.

Uradna Mreža za področje starejših se na področju socialnega varstva ni vzpostavila. Smo pa v MOK pozvali vse občine Gorenjske k medsebojnemu pri vzpostavitvi Zakona o dolgotrajni oskrbi v prakso. Pri tem se je odzvalo le 5 občin, zato nadaljnjega formalne sodelovanja nismo vzpostavljali, povezujemo pa se neformalno v primeru potreb.

Občine Gorenjske pa so že povezane v okviru BSC - Regionalne razvojne agencije Gorenjske, d.o.o.

b. skrbeli in spodbujali razvoj institucionalnih oblik

1. Cilj, izgradnja novega doma upokojencev oziroma zagotovitev novih javnih domskih kapacitet (najkasneje začetek v letu 2024), je v izvajanju.

V letu 2021 se je pridobivalo potrebno dokumentacijo, in sicer je bila z razpisom projektnega natečaja izbrana arhitekturno, krajinsko-arhitekturno, konstrukcijsko, prometno in urbanistično zasnova za gradnjo novega doma; MOK je izbrala projektanta za izdelavo celotne projektne dokumentacije in pridobitev gradbenega dovoljenja. Strošek MOK za ta namen je v letu 2021 znašal 189.354 €, v letu 2022 615 €.

V letu 2022 so potekala usklajevanja z MDDSZ. V mesecu oktobru 2022 je MOK na MDDSZ v ponovno usklajevanje poslala nov Dokument identifikacije investicijskega programa (DIIP) z naslovom »Gradnja novega doma upokojencev v Mestni občini Kranj«, konec leta 2022 pa je bil dokument poslan ministrstvu v podpis. Trenutno se čaka na gradbeno dovoljenje. V letu 2022 se je usklajeval tudi sporazum, med MOK, DUK in MDDSZ, o izgradnji infrastrukture za institucionalno varstvo starejših/namestitvenih zmogljivosti za institucionalno varstvo starejših na območju MOK, in sicer kot javnega doma za starejše.

V letu 2023 je bil 1. 3. 2023 med MOK, Domom upokojencev Kranj in Ministrstvom za solidarno prihodnost podpisan sporazum za doseg skupnega interesa, za izgradnjo infrastrukture za institucionalno varstvo starejših na območju MOK. V letu 2023 so potekala usklajevanja z Ministrstvom za solidarno prihodnost, pripravila se je racionalizacija projekta.

V letu 2024 je bilo pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje, podpisan je bil DIIP. V MOK naročena parcelacija zemljišč z namenom, da se bodo vse parcele, ki jih MOK prenaša na državo združile. Po izvedeni parcelaciji bo MOK pripravila pogodbo za prenos zemljišča namenjenega za nov dom upokojencev na državo. Dom upokojencev Kranj, ki bo gradil enoto pa je v letu 2024 začel s pripravo PIZ-a, IP-a, izvedel je javni razpis za izbiro projektanta in začel z izdelavo PIZ-a.

2. Cilj, zagotovitev kapacitet za začasno varstvo je v izvajanju.

Zagotovitev kapacitet za začasno varstvo so predvidene v novem domu upokojencev. V Domu upokojencev Kranj imajo na razpolago 8 mest za kratkotrajne namestitve, ki pa so vse sproti zapolnjene.

3. Cilj, vzpostavitev dnevnega centra v novem domu upokojencev je v izvajanju.

Zagotovitev vzpostavitve dnevnega centra je predvidena v novem domu upokojencev. V novem domu bo predvidoma 10 mest za dnevno varstvo.

4. Cilj, zagotovitev dodatnih kapacitet za dnevno varstvo za starejše (do leta 2021) se je izvedel.

Dodatne kapacitete za dnevno varstvo se je vzpostavilo na Planini 1, v bivši trgovini Mercator. Prostori so bili v 2/2 leta 2022 obnovljeni in predani v brezplačno uporabo Domu upokojencev Kranj. Prvi uporabniki

so prišli v dnevno varstvo konec leta 2022. V januarju 2023 se je pričelo z izvajanjem, zaradi zakasnitve montaže opreme. Prostori za skupno 30 starostnikov so urejeni po predpisanih sodobnih bivalnih standardih, program izvaja Dom upokojencev Kranj, tako se uporabniki lahko vključujejo tudi v vse organizirane aktivnosti Doma upokojencev Kranj. Ker uporabniki niso vsi vse dni vključeni, je skupno vključenih je 34 uporabnikov. Za ta namen je MOK uspela pridobiti tudi sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj v višini 280.000€, sredstva slovenske udeležbe 70.000 €, strošek MOK v letu 2021 pa je znašal 83.599 €, v letu 2022 pa 517.242 €. V letu 2023 je v dnevno varstvo vključenih 37 oseb, v letu 2024 pa 42.

5. Cilj, sofinanciranje dograditve in razširitve Doma upokojencev Kranj, je bil dosežen. V MOK smo v letu 2023 sofinancirali opremo, ki je namenjena za storitve delovne terapije in jo bodo koristili tako uporabniki Doma upokojencev Kranj kot tudi zunanji uporabniki. S tem se je dom še bolj povezal z okoljem.

6. Cilj, spodbujanje za zagotovitev kriznih namestitev za starejše, je bil dosežen od leta 2021 dalje. MOK in Center za socialno delo Gorenjske sta se sestali na sestanku in iskali rešitve skupaj s pristojnim ministrstvom. Po navodilih pristojnega ministrstva morajo krizne namestitve za starejše, izvrševati domovi za starejše.

7. Cilj, izvedba projekta kakovostno bivanje starejših (najkasneje v letu 2024), je v izvajanju. Za kakovostno bivanje starejših bo imela večji pomen tudi Soseska za seniorje in Vas za osebe z demenco. Trenutno se urejajo prostorski dokumenti. V postopku SD OPN – 4 je bila namreč podana pobuda za zagotovitev zemljišča za izvajanje socialno varstvenih in zdravstvenih storitev za starejše, to je institucionalno varstvo za starejše, skrb za osebe z demenco. Pobuda je v SD OPN-4 uvrščena kot načrtovana ureditev. V postopku sprememb in dopolnitev OPN MOK – št. 4 so bila pridobljena prva mnenja nosilcev urejanja prostora, kjer so za nekatere pobude zahtevane dopolnitve. Za omenjeno načrtovano ureditev je Ministrstvo za okolje in prostor zahtevalo dodatne utemeljitve. Trenutno je zadeva v fazi pregledovanja pripomb in po obravnavi pripomb bodo stališča javno objavljena. Ljudska univerza Kranj je imela v načrtu usposabljanje oziroma izobraževanje zaposlenih in svojcev oseb z demenco za delo z osebami z demenco, program domači oskrbovalec in ostale različne aktivnosti, kar vsa izobraževanja je tudi izvedla in jih bo izvajala tudi v bodoče.

8. Cilj, vzpostavitev bivalnih enot za starejše (do leta 2024) ni bil dosežen. Vzpostavitev bivalnih enot za starejše spada v okvir projekta Bivalne skupnosti za ranljive skupine. MOK bi s prenovo objektov lahko zagotovila bivalne razmere starejšim, ki zaradi nizkih pokojnin ne zmorejo kriti visokih stroškov bivanja. Prednosti bivalnih skupnosti za starejše so v tem, da gre za manjše skupine, v katerih stanovalci v primernem okolju poglobljajo medsebojne odnose. Način bivanja je podoben bivanju doma, v družini ali lokalni skupnosti, kjer je posameznik aktivni član skupnosti. Pomembno je tudi, da stanovalci ostanejo v bližini doma, saj so zato manj osamljeni, samostojno razpolagajo z lastnim načinom bivanja ter imajo manjše stroške osnovnega bivanja in v bližini vso potrebno infrastrukturo. Možna bi bila preureditev stanovanjske hiše v bivalne enote za starejše, ki se jim želi omogočiti boljše življenjske pogoje – tako s finančnega kot tudi z vidika boljše socialne vključenosti, saj je socialna vključenost poleg zagotovljenih prostorov za bivanje izjemno pomembna. Za ta namen bi bilo potrebno pridobiti evropska in državna kohezijska sredstva.

9. Cilj, zagotovitev oskrbovanih stanovanj (do leta 2024), je v izvajanju. Konec leta 2022 se je že pričelo rušenje starega objekta nekdanjega samskega doma v Stražišču. V letu 2023 je na tem mestu potekala gradnja sodobnega objekta D 26, ki je v letu 2024 dokončana. Objekt je prilagojen za bivanje tako mlade kot starejše generacije. V objektu je 66 stanovanj, od tega 30 oskrbovanih. Nadalje je Domplan na Planini gradil novo stanovanjsko stavbo v kateri je urejenih 34 oskrbovanih stanovanj s pripadajočimi skupnimi prostori. Oskrbovana stanovanja so predvidena tudi v soseski Ob Savi. Skupaj je predvidenih 265 javnih najemnih stanovanj, od tega je predvidenih 28 oskrbovanih stanovanj. Projekt je bil v letu 2023 v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja in priprave projektne dokumentacije in ima predvideni dve fazi. V prvi fazi je predvidena izgradnja 187 stanovanj, v drugi fazi pa še 78 stanovanj. V letu 2024 je Mestna občina Kranj

začela z zagotovitvijo komunalne in prometne infrastrukture na tem območju, katera urejenost je pogoj za začetek gradnje.

Oskrbovana stanovanja so predvidena tudi v objektu Severna vrata, za katerega pa v času priprave poročila še ni znan podatek koliko bo oskrbovanih stanovanj.

V MOK je začela rasti tudi soseska Kranjska iskrica, ki se nahaja na območju nekdanje mlekarne. Obsegala bo 269 stanovanj v prvi fazi in 133 stanovanj v drugi fazi. Imela bo približno 670 parkirnih mest (od tega 100 javno dostopnih), živilsko trgovino in dva poslovna prostora. Nepremičninski sklad je kupil 70 stanovanj.

Pripravila:

Manja Vovk

Andraž Jakelj

Vodja Urada za družbene dejavnosti

Janez Černe

Predsednik komisije

Poslati po elektronski pošti: članom komisije